

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky návrh zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona má za cieľ vytvoriť účinný ekonomický a motivačný nástroj na dosiahnutie cieľov stanovených v oblasti ochrany ovzdušia podľa princípu „znečisťovateľ platí,“ tak ako to deklaruje Environmentálna Stratégia do roku 2030. Účelom návrhu zákona je nahradenie v súčasnosti platného zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov, čo predstavuje aj jedno z prioritných opatrení Národného programu znižovania emisií, s cieľom znížiť emisie vybraných znečisťujúcich látok do roku 2030. Aktuálne platný zákon bol prijatý v roku 1998.

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia podľa platného zákona sú neprimerane nízke a nezohľadňujú doterajšiu infláciu. Navrhovaná právna úprava zvyšuje sadzby základných poplatkov tak, aby ich výška reflektovala viac negatívne vplyvy vypúšťania znečisťujúcich látok do ovzdušia a vo vyššej miere motivovala znečisťovateľov ovzdušia k ďalšiemu znižovaniu emisií. Navrhuje sa postupné zvyšovanie sadzby poplatkov s tým, že v priebehu piatich rokov pomocou nábehového kompenzačného koeficientu sa poplatok zdvojnásobí a do roku 2030 sa znova zdvojnásobí. Následne od roku 2031 sa navrhuje každoročné navyšovanie poplatkov prispôbené výške inflácie.

Okrem aktualizácie výšky sadzieb za znečisťujúce látky a určenie nábehového kompenzačného koeficientu sa v návrhu zákona ďalej navrhuje zvýšenie hranice minimálnej sadzby pre vznik poplatkovej povinnosti, z doterajších 34 eur na 500 eur. Uvedeným opatrením sa zníži počet poplatníkov a dosiahne sa, že poplatky budú platiť významní znečisťovatelia ovzdušia.

Zároveň sa navrhuje upustenie od poplatku za oxid uhoľnatý (CO) pre zdroje znečisťovania ovzdušia zaradené do schémy obchodovania s emisími kvótami skleníkových plynov, aby nedochádzalo k dvojitému spoplatňovaniu „fosílného uhlíka“ (za emisie CO z biomasy sa platí).

Súčasne platná legislatíva uprednostňuje zdroje znečisťovania ovzdušia využívajúce hnedé uhlie so slovenským pôvodom v množstve nad 30 % ustanoveným osobitným poplatkovým režimom. Toto zvýhodňovanie sa ponecháva do konca roku 2023.

Návrhom zákona sa ďalej navrhuje zrušenie osobitnej oznamovacej povinnosti, nakoľko za oznámenie bude považované oznámenie údajov o emisiách do Národného emisného informačného systému (NEIS). Pričom povinnosť oznamovať údaje o emisiách do NEIS z veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia pre všetky znečisťujúce látky podľa prílohy č. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov ostáva zachovaná.

Pôvodný zámer oslobodiť od poplatkovej povinnosti malé zdroje sa na základe zásadných pripomienok sa zmenil na právomoc miesta obcí, rozhodnúť všeobecne záväzným nariadením o zavedení poplatkov v danom meste či obci.

Na základe skutočností vyplývajúcich z navrhovanej právnej úpravy sa dosiahne posilnenie princípu „znečisťovateľ platí“, zníženie administratívnej záťaže jednak pre prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia, ale aj pre úradníkov na obciach sa dosiahne významné zjednodušenie platenia poplatkov a žiadaný environmentálny prínos.

Návrh zákona bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovaní Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky sa predkladá s rozporom. Podrobnosti sú uvedené vo vyhlásení o rozporoch, ktoré tvorí súčasť materiálu.

Uvedený návrh zákona nebude predmetom vnútrokomunitárneho konania.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje, s prihliadnutím na dĺžku legislatívneho procesu, od 1. januára 2023. Dĺžka legisvakancie je dostatočná na to, aby sa podnikatelia mohli zodpovedne pripraviť na ich uplatňovanie.